

Saksprotokoll i fylkesutvalet - 22. og 23.11.2017

Pål Kårbø (KrF) sette på vegner av KrF, A, Sp og SV fram slikt forslag:

«FYLKESBUDSJETT 2018, ØKONOMIPLAN 2019-2021

Fylkestinget vedtek fylkesrådmannen sitt forslag til budsjett med slike endringar:

Hordaland fylkeskommune har ein krevjande økonomisk situasjon. Samarbeidspartia vil søkja gode løysingar gjennom omprioriteringar innan gjeldande budsjett, samt samarbeida med sentrale styresmakter for å auka løvingane til offentlige velferdstenester, kulturliv, trygge arbeidsplassar og ein bærekraftig infrastruktur.

Det er ei nasjonal målsetting om å redusera utslepp av klimafarlige gassar frå transportsektoren og å styrkja miljøtiltak. Samarbeidspartia vil understreka at sentrale myndigheter må ta eit større ansvar for kostnadane knytt til dette arbeidet enn det som vert gjort i dag dersom ein skal nå målsettingane.

Hordaland har eit betydelig etterslep på vedlikehald og rassikring av fylkesvegar som aukar for kvart år og pr. d.d.er kostnadsrekna til 7,3 milliardar kr på vegane. Samarbeidspartia vil understreka denne alvorlege situasjonen. Dersom ein skal unngå at etterslepet kjem ut av kontroll må det øyremerkast betydelige beløp til dette arbeidet gjennom statsbudsjetta i åra som kjem. Rassikring, vedlikehald og opprusting av fylkesvegar, bruer og tunellar må ha prioritet.

For å kunne gjennomføre tiltaka i budsjettet, krev det god styring og kontroll av den fylkeskommunale økonomien. Budsjettet for 2018 og økonomiplanen 2019-2021 vil styrkja arbeidet med å skapa ei trygg og bærekraftig utvikling og sikra gode tenestetilbod for innbyggjarane i eit førebyggjande og helsefremjande perspektiv. Omstillingasarbeidet må halda fram og det skal leggjast til rette for god dialog mellom leiing, tillitsvalde, tilsette og folkevalde.

Samarbeidspartia gjer endringar i drifta for til saman kr 55 890 000 og dette vert finansiert gjennom auka anslag på inntekter og effektivisering av drift.

Det vert gjort endringar i investeringsbudsjettet med 45 000 000 ved at det vert flytta pengar frå tunellvedlikehald til veg og ved at det vert nytta 5 millionar frå disposisjonsfondet.

AUKA AKTIVITET OG DRIFT

SAMFERDSEL

Trygg skuleveg og punktutbetring

Det vert nytta 20 000 000 ekstra til legging av meir asfaltdekke og trygg skoleveg.

Kollektiv

Det vert gjennomført takstfrys for ungdomskortet og for periodekort for barn. Ordninga med utviding av ungdomskortet for ungdom mellom 20 og 21 år vert vidareført. Desse tiltaka har ein samla kostnad på 12 400 000.

Det vert løyvd 1 500 000 ekstra til auka kollektivtilbod/båt i Nordhordland, 1 500 000 til fleire ekspressbussar mellom Sotra og Bergen, og 2 000 000 til auka kollektivtilbod i Sunnhordland/Hardanger/Voss. I tillegg vert det løyvd 5 000 000 til auka ruteproduksjon i Bergen, som tilsvarar om lag 500 daglege avgangar.

Som ei oppfølging av strategiplan båt vert det løyvd 500 000 til ytterlegare utgreiing.

Miljø

Fylkestinget ser at forureining av plast i havet og fjære er eit aukande miljøproblem som gjev store skader på natur og dyreliv og det vert sett av 1 000 000 til plastopprydding, disponert av friluftsråda på same måte som tildelinga i 2017.

OPPLÆRING OG HELSE**Skulefrukost**

Fylkestinget si målsetting om at alle elevar skal få eit næringsrikt måltid i løpet av skuledagen har fått veldig god mottaking og er eit godt helsefremjande tiltak. Ordninga vert trappa ytterlegare opp med 2 500 000 ekstra.

Lærermedlar

Fylkestinget løyver 4 000 000 til fornying av lærermedlar for yrkesfaga og dette skal vera ei søkbar ordning.

Musikkfag

Fylkestinget løyver 500 000 til å utvida musikktilbodet på Langhaugen, på grunn av aukande interesse for å ta vidaregåande utdanning med musikkfag.

Helsehjelp til flyktingar

Fylkestinget vil bidra til å styrkja det friviljuge arbeidet som helsepersonell utfører for å gje helsehjelp til papirlause flyktingar med 300 000 kr.

MOT

MOT som haldningsskapande program i vidaregåande skule er positivt. Fylkestinget ber om at det vert greidd ut i ei eiga sak kva kostnaden er med MOT i den vidaregåande skulen, kor mange MOT-skular vi har og korleis dette arbeidet vert følgt opp.

KULTUR

Fylkestinget meiner tilskot til kulturaktivitetar er viktige for å stimulera til auka friviljug aktivitet og det vert løyvd nokre mindre tilskudd til viktige institusjonar og tiltak.

Tilskot til NMF og søkbar pott elitekorps

Fylkestinget gjev ei ekstraløyving til NMF Hordaland som det største korpsfylket i landet i høve 100-årsjubileum for NMF. I tillegg etablerar fylkestinget ei ny ordning med ein søkbar pott på kroner 300 000 som skal nyttast til elitekorpsa innan brass og janitsjar i Hordaland.

Lågterskel fysisk aktivitetstilbod for barn og ungdom

Fylkestinget løyver 300 000 til eit slikt tilbod.

Cornertateret

Fylkestinget aukar tilskotet med 100 000.

Vestnorsk filmsenter

Fylkestinget aukar tilskotet med 100 000.

Tilskot «Fjordsteam» 2018

Det vert løyvd 400 000 til veteranbåtarrangementet «Fjordsteam 2018» som blir den største folkefesten i Bergen og Hordaland i 2018 i perioden 1. - 5. august.

INVESTERINGAR

Samferdsel

Grunna stort etterslep på investeringar på fylkesvegnettet vert det omprioritert 40 millionar av fylket sin andel til tunellsikring. Denne prioriteringa vert gjort for å sikra heilt naudsynte investeringar på fylkesvegane. Samarbeidspartia vil understreka at staten må ta eit større ansvar for etterslepet på vedlikehald, investeringar og tunell- og brusikring.

Kultur

Fylkestinget vil medverka til at Carte Blanche/ BitTeatergarasjen får tilgang til øvingslokale og scene og vil gå i dialog med Bergen kommune og Stortinget for å finne ei løysing. Prosjektet vil krevja investeringsmidlar langt utover det fylkeskommunen har til disposisjon, staten må her ta sitt eigarsvar på 70%. Det vert løyvd 5 000 000 til dette arbeidet i 2018.

VERBALPUNKT

Lærlingråd

Fylkestinget ber fylkesrådmannen fremja ei sak om å etablera eit lærlingråd etter modell frå Sør-Trøndelag. Elev- og lærlingeombodet bør vera sentralt i prosessen, og bør ha ansvar for rådet. Lærlingrådet skal representera mangfald i lærlingmassen.

Demokrati, medverknad og representasjon er sentrale verdiar i det norske samfunnet. Elevane i den vidaregåande skulen har rett til å kunna påverka sin eigen skulekvardag gjennom elevråd og andre kanalar. Det å gå ut i lære er ei stor endring for mange. Nokon er gjerne den einaste lærlingen på arbeidsplassen sin. Desto viktigare er det at lærlingperspektivet blir ivaretatt innad i Hordaland fylkeskommune.

Auka rekruttering til Restaurant- og matfag

Fylkestinget ser at Restaurant- og matfag har utfordringar knytt til rekruttering og gjennomføring. Næringslivet har behov for lærlingar, og elevar som vel restaurant- og matfag har gode moglegheiter til å få seg lærepllass. Hordaland fylkeskommune skal etablira eit nettverk mellom fylkeskommunen, stat, næringsliv, matprodusentar, næringsmiddelindustrien og andre aktørar med mål om å jobba fram ein tiltaksplan for auka rekruttering og gjennomføring innan restaurant- og matfag.

Tidstjuvar i skulen

Fylkestinget ber fylkesrådmannen komme tilbake med ei sak der det skal nedsettast ei arbeidsgruppe som skal gjennomgå tidstjuvar i skulen. Gruppa skal vera breitt samansett med representasjon frå arbeidstakarorganisasjonane, samt administrativt og politisk nivå på fylket.

Dei siste åra har det vore eit stort fokus på tidstjuvar i skulen. Politikarar har over lang tid fått tilbakemeldingar om at tilsette i skulen må bruka mykje tid på arbeidsoppgåver som berre i avgrensa grad kjem elevane til gode.

Matsvinn

Matsvinn og matkasting er ei stor utfordring. Kvart år kastar kvar nordmann i snitt 42 kg mat som kan etast. Hordaland fylkeskommune skal i 2018 utarbeida ein strategi for å redusera matsvinn og matkasting i fylkeskommunale verksemder.

Musikklinje Langhaugen vgs

På utvalde offentlege skular i Hordaland kan elevane søke på musikklinjer. Desse er særskilt populære og har ofte høge inntakspoeng.

På sikt ønskjer vi å kunna utvida musikktilbodet på Langhaugen vgs, og gjera tilbodet tilgjengeleg for fleire enn i dag. Vi ber fylkesrådmannen komma tilbake med ei sak på korleis dette kan realiserast.

Betre innkjøpsreglar i fylkeskommunen

Fylkestinget ser at Hordaland må bidra i kampen for eit seriøst og anstendig arbeidsliv, samt sikra fleire yrkesfagselever lærerappell. Difor skjerpar fylkeskommunen krava til eigne innkjøp. Det vert innført eigne seriøsitets- og lærlingkrav etter den såkalla Oslo-modellen.

Fagopplæring

I regjeringas forslag til statsbudsjett er det sett av 40 millionar til tiltak for å styrkja fagopplæringa. Arbeidet med å rekruttera fleire lærebodrifter er særleg trekt fram. Vi ber fylkesrådmannen komma tilbake snarast mogleg med forslag til korleis Hordaland sin andel av desse midlane skal disponerast.

Fråfall og oppfølging

I kvalitetsmeldinga for 2016 framgår det at oppfølgingstenesta ikkje får kontakt med 7% av elevane som skal ha oppfølging. Rådmannen vert beden om å gjennomføra tiltak slik at ein kan garantera at alle elevar vert kontakta og får eit tilbod dersom dei ynskjer det.

Omstrukturera Skyss til eit mobilitetsselskap

Fylkestinget ber fylkesrådmannen komma med sak i løpet av 2018 om å omstrukturera Skyss til mobilitetsselskap. Dette vil gje meir kraftfull, heilsakpleg satsing på gange, sykkel og kollektivsatsing i fylket.

Satsing for betre psykisk helse

Fylkesting ønskjer ei sak om skulepsykologer, og korleis ein kan nytte skulepsykologane som eit lågterskel behandlingstilbod til elevane.

Fjerne parkeringsplassar i fylkesbygget

I samband med fornying/oppgradering av fylkesbygget vert fylkesrådmannen beden om å vurdera å legge til rette for alternativ bruk av parkeringsdekket.

Utviding av utval for opplæring og helse

Fylkestinget utvider utval for opplæring og helse med eitt medlem.

TALBUDSJETT

	Inntekter	Utgifter
KVA	2 018	2018
POLITISKE ORGAN OG KONTROLLORGAN		
Reduksjon sekretariat for kontr.utv. legg til grunn prisvekst	-110 000	
ØKONOMI OG ORGANISASJON		
Konsulentbruk	-3 000 000	
Effektivisering på drift	-15 000 000	
Mindre reiseaktivitet/auka bruk av videokonferansar	-2 000 000	
Trainee-stilling		500 000

OPPLÆRING OG HELSE		
Utvida musikktildelning Langhaugen VGS		500 000
Lærermedier yrkesfag - søkbar pott		4 000 000
Helsehjelp papirlause		300 000
Skulefrukost		2 500 000
MILJØ OG SAMFERDSEL		
Auka kollektivinntekter	-9 000 000	
Auka belønningsmidlar	-10 000 000	
Trygg skuleveg og punktutbetring		20 000 000
Auka ruteproduksjon kollektivtilbod region Vest		1 500 000
Auka ruteproduksjon kollektivtilbod/båt Nordhordland		1 500 000
Auke ruteproduksjon kollektivtilbod Sunnhordland/Hardanger/Voss		2 000 000
Auka ruteproduksjon Bergen		5 000 000
Planlegging båtruter		500 000
Ungdomskort auke med 1 år		6 000 000
Plastopprydding, søkbar pott		1 000 000
Takstfrys periodekort barn		800 000
Takstfrys ungdomskort		5 600 000
TANNHELSE		
Redusert auke kompetansesenter tannhelse	-1 500 000	
REGIONAL		
Reversering kutt regionråda		150 000
Deltaking partnarskap næringsliv/forsking innan grønt skifte		1 000 000
Koordinator reiseliv		600 000
NCE Maritime Cleantech		200 000
KULTUR OG IDRETT		
Ung Vest, auke		80 000
Edvard Grieg kor, reduksjon	-80 000	
Vestnorsk filmsenter, auke		100 000
Cornerteateret, auke		100 000
Kultur Vest, reduksjon	-200 000	
Lågterskel fysisk aktivitet barn og unge		300 000
Tilskot til NMF		100 000
Søkbar pott elitekorps brass og janitsjar		300 000
Museumsplanen/kystkultur		860 000
Tilskot "Fjordsteam" 2018		400 000

FELLES FUNKSJONAR		
Kraftinntekter	-15 000 000	
TOTALT	-55 890 000	55 890 000
INVESTERINGAR		
Redusert fylkeskommunal andel til tunnelsikring (EU-direktiv)	-40 000 000	
Disposisjonsfondet	-5 000 000	
Carte blanche/BIT Teatergarasjen, lokale		5 000 000
Forsterking veg		30 000 000
Sikringstiltak tunnel (stein, ras og akutttiltak)		10 000 000
TOTALT	-kr 45 000 000,00	kr 45 000 000,00

Silja Ekeland Bjørkly (H) sette fram slikt forslag:

«Fylkestinget vedtar fylkesrådmannen sitt forslag til budsjett med slike endringer:

DRIFTSBUDSJETT 2018 – TALLDEL

Driftsbudsjett	Økte kostnader / reduserte innt.	Reduserte kostnader / økte innt.
Udisponert		
Fylkesutvalget		
Effektivisering administrasjon		10 000 000
Tilbakestille nattakst		10 000 000
By/kollektivreklame		5 000 000
Effektivisering administrasjon skolesektor		5 000 000
Konsesjonskraft		15 000 000
Ufordelte løyvinger		10 000 000
Redusert reisevirksomhet/mer bruk av videokonferanse		2 000 000
Mindre konsulentbruk		2 500 000
(1) Dekkelegging	62 000 000	
Sentralbadet	10 500 000	
Opplæring og helse		
Økning 5% i tillegg til rådmannens forslag til økning for andre pasienter tannhelsetjenesten		3 500 000

Trekke oss ut av Skoleskipet Gann		500 000
Effektivisering behandling spesialist tannlegesenteret		2 000 000
(2) Selge Hjeltnes		10 000 000
Flere helsesøstre i skolehelsetjenesten (prosjekt sammen med utvalgte kommuner)	4 500 000	
Nedtrekk for oppfylling av klasser tilbakeføres	7 000 000	
Samferdsel		
Effektivisering drift samferdsel		10 000 000
(6) Ekstra avgang Krokeide - Hufthamar (Austevoll) Nattferge.	2 000 000	
Innfartsparkering	5 000 000	
(3) Økning enkeltbillett / lavere månedskort	1 300 000	15 900 000
Nattakst		9 000 000
Generell styrking av kollektiv	18 200 000	
Kultur og idrett		
(4) Bokbåten		754 000
(5) Stiftinga Sunnhordaland museum		633 000
Fjelberg Gamle Prestegard		233 000
Edvard Grieg kor (tidligere Kor Vest)		89 000
Regional Utvikling		
Tilskudd til masteroppgaver relevante for klimaplanen		150 000
Bibliotek som offentlig arena for klimadebatt		120 000
Klyngesamarbeid felles tiltak innen reiselivet	1 800 000	
Til disposisjonsfond	79 000	
	112 379 000	112 379 000

Noter

- (1) 100 mill. totalt (62 mill. mer enn fylkesrådmannens forslag).
- (2) Salg av eiendom. Salgspris er et grovt anslag. Ikke takst.
- (3) Enkeltbillett barn fra 19 kr til 20 kr. Enkeltbillett voksen fra 37 kr til 40 kr. Periodebillett voksen fra 810 kr til 800 kr.
- (4) Halvårseffekt kr. 754 000.
- (5) Videreføre samme økonomisk støtte som i 2017.
- (6) Nattferge fra august 2018.

VERBALFORSLAG

Samferdsel

Omdisponering av ruter til nye express-linjer fra Straume (gjennom Knappetunellen).

Nye retningslinjer for innfartsparkering.

Tannhelse

Effektivisere av organisering av tannhelsetjenesten.

Opplæring

Dersom oppfylling av klassene er lavere enn 85%, må det foretas en konkret og individuell vurdering.

Ikke automatisk nedleggelse av klasser.

Redusere de høye administrative kostnadene i skolesektoren i Hordaland.

Det blir lagt til grunn at elevinspektører videreføreres innenfor gitt budsjettramme.

Kultur

Ber om en oversikt over festivaler som går med økonomisk overskudd.

Gå i forhandlinger med Bergen kommune med sikte på at Bergen kommune tar et betydelig større ansvar for utbygging av Sentralbadet som kulturarena.

Ønsker en gjennomgang av lovpålagte og ikke-lovpålagte oppgaver innenfor kultursektoren.

Ønsker særskilt å prioritere kulturtiltak rettet mot barn og unge.

Gå i dialog med eksterne aktører med tanke på å vurdere alternativ driftsform for Manger folkehøgskole.»

Roald Stenseide (Frp) sette fram slikt forslag:

«Fylkestinget vedtar fylkesrådmannen sitt forslag til budsjett med slike endringer:

DRIFTSBUDSJETTET

	2018	2019	2019	2020
Reduksjon kostnad Fylkesting 1.dag Mars/okt	-600	-600	Regions	Reformen
Udisp. midler fra drift til investering (70 mill) reduksjon	-20 000			
Konsesjonskraftsinntekter	-5 000	-5 000		
Generell reduksjon administrasjon –	-5000	-5 000		
Reduksjon i avsetning fond premieavvik pensjon	-5 000	-5 000		
IKT samordning jmf SBP/reduksjon enheter	-6 000	-6 000		
Konkurranse/standardisering av prosjekter	-6 000	-6 000		

Klasseoppfylling Voksenopplæring	-3 000	-3 000		
Miljø og samferdsel				
Inntekter reklame Bybane/Skyss	-30 000	-35 000		
Reduksjon alder ungdomskort /dagens alder	9 000	9 000		
Full pris el-biler på ferge	-1 500	-1 500		
Innfartsparkering	10 000	5 000		
Økt fylkesveivedlikehold - reasfaltering	50 000	25 000		
Økte inntekter	-5 000			
Opplæring og helse				
Ytterligere klasseoppfylling 85%	-7 000	-7 000		
Salg av Manger Folkehøgskule/ Bygningene avhandles	-1 000	-1 900	Regions	Reformen
Pøbel-prosjektet	500	500		
Avsatt Utv. Opplæring klasseoppfylling distrikt	7 000	7 000		
Avvikling all aktivitet Hjeltnes/Eiendommer selges	-1 000	-1 700		
Kultur, idrett og regional utvikling				
Fyllingsdalen teater	500	500		
Litlabø-gruvene	100	100		
Stiftelsen Bryggen	100	100		
Tellevik Kystfort	100	100		
Espeland Fangeleir	100	100		
Kunst og kultur formidling	-2 000	-3 200		
Dyrebeskyttelsen Hordaland	100	100		
Avsetning reiseliv	1 500	1 500		
Sum (økt overskudd) til investering	-19 100	-31 900		

FrP gjør mindre endringer i investeringsbudsjettet.

	2018	2019	2019	2020
Mindre avsetning mindre ombygninger	- 10 000		Regions	reform
Avsatt til sentralbadet	10 000			
Investering utstyr Fagskolen i Hordaland	7 500	7 500		
Investering utstyr videregående skole	75 00	7 500		
Trygg skolevei - fylkesveier, mindre investeringer	10 000			
Økt eiendomssalg	-35 000	-35 000		

Fra drift	-19 100	-31 900		
Sum (mindre låneopptak/ overføring investering)	-29 100	-51 900		

Tom Sverre Tomren (MDG) sette på vegner av MDG og V fram slik protokollmerknad:

«MDG og V står førebels fylkesrådmannen sitt framlegg til budsjett, men varsler at vi vil presentere eige budsjett på fylkestinget i desember.»

Røysting

Fylkesutvalet sluttar seg samrøystes til at fylkesrådmannen sitt forslag vert lagt til grunn for det vidare arbeidet med budsjettet.

Stenseide sitt forslag fekk 2 røyster (Frp) og fall.

Bjørkly sitt forslag fekk 3 røyster (H) og fall.

Kårbø sitt forslag fekk 8 røyster (KrF, SV, Sp, A) og vart vedteke som innstilling til fylkestinget.

Innstilling til fylkestinget

FYLKESBUDSJETT 2018, ØKONOMIPLAN 2019-2021

Fylkestinget vedtek fylkesrådmannen sitt forslag til budsjett med slike endringar:

Hordaland fylkeskommune har ein krevjande økonomisk situasjon. Samarbeidspartia vil søkja gode løysingar gjennom omprioriteringar innan gjeldande budsjett, samt samarbeida med sentrale styresmakter for å auka løvingane til offentlige velferdstenester, kulturliv, trygge arbeidsplassar og ein bærekraftig infrastruktur.

Det er ei nasjonal målsetting om å redusera utslepp av klimafarlige gassar frå transportsektoren og å styrkja miljøtiltak. Samarbeidspartia vil understreka at sentrale myndigheter må ta eit større ansvar for kostnadane knytt til dette arbeidet enn det som vert gjort i dag dersom ein skal nå målsettingane.

Hordaland har eit betydelig etterslep på vedlikehald og rassikring av fylkesvegar som aukar for kvart år og pr. d.d.er kostnadsrekna til 7,3 milliardar kr på vegane. Samarbeidspartia vil understreka denne alvorlige situasjonen. Dersom ein skal unngå at etterslepet kjem ut av kontroll må det øyremerkast betydelige beløp til dette arbeidet gjennom statsbudsjetta i åra som kjem. Rassikring, vedlikehald og opprusting av fylkesvegar, bruer og tunellar må ha prioritet.

For å kunne gjennomføre tiltaka i budsjettet, krev det god styring og kontroll av den fylkeskommunale økonomien. Budsjettet for 2018 og økonomiplanen 2019-2021 vil styrkja arbeidet med å skapa ei trygg og bærekraftig utvikling og sikra gode tenestetilbod for innbyggjarane i eit førebyggjande og helsefremjande perspektiv. Omstillingsarbeidet må halda fram og det skal leggjast til rette for god dialog mellom leiing, tillitsvalde, tilsette og folkevalde.

Samarbeidspartia gjer endringar i drifta for til saman kr 55 890 000 og dette vert finansiert gjennom auka anslag på inntekter og effektivisering av drift.

Det vert gjort endringar i investeringsbudsjettet med 45 000 000 ved at det vert flytta pengar frå tunellvedlikehald til veg og ved at det vert nytta 5 millionar frå disposisjonsfondet.

AUKA AKTIVITET OG DRIFT

SAMFERDSEL

Trygg skuleveg og punktutbetring

Det vert nytta 20 000 000 ekstra til legging av meir asfaltdekke og trygg skoleveg.

Kollektiv

Det vert gjennomført takstfrys for ungdomskortet og for periodekort for barn. Ordninga med utviding av ungdomskortet for ungdom mellom 20 og 21 år vert vidareført. Desse tiltaka har ein samla kostnad på 12 400 000.

Det vert løyvd 1 500 000 ekstra til auka kollektivtilbod/båt i Nordhordland, 1 500 000 til fleire ekspressbussar mellom Sotra og Bergen, og 2 000 000 til auka kollektivtilbod i Sunnhordland/Hardanger/Voss. I tillegg vert det løyvd 5 000 000 til auka ruteproduksjon i Bergen, som tilsvrar om lag 500 daglege avgangar.

Som ei oppfølging av strategiplan båt vert det løyvd 500 000 til ytterlegare utgreiing.

Miljø

Fylkestinget ser at forureining av plast i havet og fjære er eit aukande miljøproblem som gjev store skader på natur og dyreliv og det vert sett av 1 000 000 til plastopprydding, disponert av friluftsråda på same måte som tildelinga i 2017.

OPPLÆRING OG HELSE

Skulefrukost

Fylkestinget si målsetting om at alle elevar skal få eit næringsrikt måltid i løpet av skuledagen har fått veldig god mottaking og er eit godt helsefremjande tiltak. Ordninga vert trappa ytterlegare opp med 2 500 000 ekstra.

Læremidlar

Fylkestinget løyver 4 000 000 til fornying av læremidlar for yrkesfaga og dette skal vera ei søkbar ordning.

Musikkfag

Fylkestinget løyver 500 000 til å utvida musikktilbodet på Langhaugen, på grunn av aukande interesse for å ta vidaregående utdanning med musikkfag.

Helsehjelp til flyktningar

Fylkestinget vil bidra til å styrkja det friviljuge arbeidet som helsepersonell utfører for å gje helsehjelp til papirlause flyktningar med 300 000 kr.

MOT

MOT som halldningsskapande program i vidaregåande skule er positivt. Fylkestinget ber om at det vert greidd ut i ei eiga sak kva kostnaden er med MOT i den vidaregåande skulen, kor mange MOT-skular vi har og korleis dette arbeidet vert følgt opp.

KULTUR

Fylkestinget meiner tilskot til kulturaktivitetar er viktige for å stimulera til auka friviljug aktivitet og det vert løyvd nokre mindre tilskudd til viktige institusjonar og tiltak.

Tilskot til NMF og søkbar pott elitekorps

Fylkestinget gjev ei ekstraløyving til NMF Hordaland som det største korpsfylket i landet i høve 100-årsjubileum for NMF. I tillegg etablerar fylkestinget ei ny ordning med ein søkbar pott på kroner 300 000 som skal nyttast til elitekorpsa innan brass og janitsjar i Hordaland.

Lågterskel fysisk aktivitetstilbod for barn og ungdom

Fylkestinget løyver 300 000 til eit slikt tilbod.

Cornertateret

Fylkestinget aukar tilskotet med 100 000.

Vestnorsk filmsenter

Fylkestinget aukar tilskotet med 100 000.

Tilskot «Fjordsteam» 2018

Det vert løyvd 400 000 til veteranbåtarrangementet «Fjordsteam 2018» som blir den største folkefesten i Bergen og Hordaland i 2018 i perioden 1. - 5. august.

INVESTERINGAR

Samferdsel

Grunna stort etterslep på investeringar på fylkesvegnettet vert det omprioritert 40 millionar av fylket sin andel til tunellsikring. Denne prioriteringa vert gjort for å sikra heilt naudsynte investeringar på fylkesvegane. Samarbeidspartia vil understreka at staten må ta eit større ansvar for etterslepet på vedlikehald, investeringar og tunell- og brusikring.

Kultur

Fylkestinget vil medverka til at Carte Blanche/ BitTeatergarasjen får tilgong til øvingslokale og scene og vil gå i dialog med Bergen kommune og Stortinget for å finne ei løysing. Prosjektet vil krevja investeringsmidlar langt utover det fylkeskommunen har til disposisjon, staten må her ta sitt eigaransvar på 70%. Det vert løyvd 5 000 000 til dette arbeidet i 2018.

VERBALPUNKT

Lærlingråd

Fylkestinget ber fylkesrådmannen fremja ei sak om å etablera eit lærlingråd etter modell frå Sør-Trøndelag. Elev- og lærlingeombodet bør vera sentralt i prosessen, og bør ha ansvar for rådet. Lærlingrådet skal representera mangfold i lærlingmassen.

Demokrati, medverknad og representasjon er sentrale verdiar i det norske samfunnet. Elevane i den vidaregåande skulen har rett til å kunna påverka sin eigen skulekvardag gjennom elevråd og andre kanalar. Det å gå ut i lære er ei stor endring for mange. Nokon er gjerne den einaste lærlingen på arbeidsplassen sin. Desto viktigare er det at lærlingperspektivet blir ivaretatt innad i Hordaland fylkeskommune.

Auka rekruttering til Restaurant- og matfag

Fylkestinget ser at Restaurant- og matfag har utfordringar knytt til rekruttering og gjennomføring. Næringslivet har behov for lærlingar, og elevar som vel restaurant- og matfag har gode moglegheiter til å få seg lærepllass. Hordaland fylkeskommune skal etablira eit nettverk mellom fylkeskommunen, stat, næringsliv, matprodusentar, næringsmiddelindustrien og andre aktørar med mål om å jobba fram ein tiltaksplan for auka rekruttering og gjennomføring innan restaurant- og matfag.

Tidstjuvar i skulen

Fylkestinget ber fylkesrådmannen komme tilbake med ei sak der det skal nedsettast ei arbeidsgruppe som skal gjennomgå tidstjuvar i skulen. Gruppa skal vera breitt samansett med representasjon frå arbeidstakarorganisasjonane, samt administrativt og politisk nivå på fylket.

Dei siste åra har det vore eit stort fokus på tidstjuvar i skulen. Politikarar har over lang tid fått tilbakemeldingar om at tilsette i skulen må bruka mykje tid på arbeidsoppgåver som berre i avgrensa grad kjem elevane til gode.

Matsvinn

Matsvinn og matkasting er ei stor utfordring. Kvart år kastar kvar nordmann i snitt 42 kg mat som kan etast. Hordaland fylkeskommune skal i 2018 utarbeida ein strategi for å redusera matsvinn og matkasting i fylkeskommunale verksemder.

Musikklinje Langhaugen vgs

På utvalde offentlege skular i Hordaland kan elevane søke på musikklinjer. Desse er særskilt populære og har ofte høge inntakspoeng.

På sikt ønskjer vi å kunna utvida musikktilbodet på Langhaugen vgs, og gjera tilboden tilgjengeleg for fleire enn i dag. Vi ber fylkesrådmannen komma tilbake med ei sak på korleis dette kan realiserast.

Betre innkjøpsreglar i fylkeskommunen

Fylkestinget ser at Hordaland må bidra i kampen for eit seriøst og anstendig arbeidsliv, samt sikra fleire yrkesfagselever var lærer plass. Difor skjerpar fylkeskommunen krava til eigne innkjøp. Det vert innført eigne seriøsits- og lærerkrav etter den såkalla Oslo-modellen.

Fagopplæring

I regjerings forslag til statsbudsjett er det sett av 40 millionar til tiltak for å styrka fagopplæringa. Arbeidet med å rekruttera fleire lærerbedrifter er særleg trekt fram. Vi ber fylkesrådmannen komma tilbake snarast mogleg med forslag til korleis Hordaland sin andel av desse midlane skal disponerast.

Fråfall og oppfølging

I kvalitetsmeldinga for 2016 framgår det at oppfølgingstenesta ikkje får kontakt med 7% av elevane som skal ha oppfølging. Rådmannen vert beden om å gjennomføra tiltak slik at ein kan garantera at alle elevar vert kontakta og får eit tilbod dersom dei ynskjer det.

Omstrukturera Skyss til eit mobilitetsselskap

Fylkestinget ber fylkesrådmannen komma med sak i løpet av 2018 om å omstrukturera Skyss til mobilitetsselskap. Dette vil gje meir kraftfull, heilsakapleg satsing på gange, sykkel og kollektivsatsing i fylket.

Satsing for betre psykisk helse

Fylkesting ønskjer ei sak om skulepsykologer, og korleis ein kan nytte skulepsykologane som eit lågterskel behandlingstilbod til elevane.

Fjerne parkeringsplassar i fylkesbygget

I samband med fornying/oppgradering av fylkesbygget vert fylkesrådmannen beden om å vurdera å legge til rette for alternativ bruk av parkeringsdekket.

Utviding av utval for opplæring og helse

Fylkestinget utvider utval for opplæring og helse med eitt medlem.

TALBUDSJETT

KVA	Inntekter	Utgifter
POLITISKE ORGAN OG KONTROLLORGAN	2 018	2018
Reduksjon sekretariat for kontr.utv. legg til grunn prisvekst		-110 000
ØKONOMI OG ORGANISASJON		
Konsulentbruk		-3 000 000
Effektivisering på drift		-15 000 000
Mindre reiseaktivitet/auka bruk av videokonferansar		-2 000 000
Trainee-stilling		500 000
OPPLÆRING OG HELSE		
Utvida musikktildot Langhaugen VGS		500 000
Læremidlar yrkesfag - søkbar pott		4 000 000
Helsehjelp papirlause		300 000
Skulefrukost		2 500 000
MILJØ OG SAMFERDSEL		
Auka kollektivinntekter		-9 000 000
Auka belønningsmidlar		-10 000 000
Trygg skuleveg og punktutbetring		20 000 000
Auka ruteproduksjon kollektivtilbod region Vest		1 500 000
Auka ruteproduksjon kollektivtilbod/båt Nordhordland		1 500 000
Auke ruteproduksjon kollektivtilbod Sunnhordland/ Hardanger/Voss		2 000 000
Auka ruteproduksjon Bergen		5 000 000
Planlegging båtruter		500 000
Ungdomskort auke med 1 år		6 000 000
Plastopprydding, søkbar pott		1 000 000
Takstfrys periodekort barn		800 000
Takstfrys ungdomskort		5 600 000
TANNHELSE		
Redusert auke kompetansesenter tannhelse		-1 500 000
REGIONAL		
Reversering kutt regionråda		150 000
Deltaking partnarskap næringsliv/forsking innan grønt skifte		1 000 000
Koordinator reiseliv		600 000
NCE Maritime Cleantech		200 000

KULTUR OG IDRETT		
Ung Vest, auke		80 000
Edvard Grieg kor, reduksjon	-80 000	
Vestnorsk filmsenter, auke		100 000
Cornerteateret, auke		100 000
Kultur Vest, reduksjon	-200 000	
Lågterskel fysisk aktivitet barn og unge		300 000
Tilskot til NMF		100 000
Søkbar pott elitekorps brass og janitsjar		300 000
Museumsplanen/kystkultur		860 000
Tilskot "Fjordsteam" 2018		400 000
FELLES FUNKSJONAR		
Kraftinntekter	-15 000 000	
TOTALT	-55 890 000	55 890 000
INVESTERINGAR		
Redusert fylkeskommunal andel til tunnellsikring (EU-direktiv)	-40 000 000	
Disposisjonsfondet	-5 000 000	
Carte blanche/BIT Teatergarasjen, lokale		5 000 000
Forsterking veg		30 000 000
Sikringstiltak tunnel (stein, ras og akutttiltak)		10 000 000
TOTALT	-kr 45 000 000,00	kr 45 000 000,00

Protokollmerknad frå MDG og V

MDG og V står førebels fylkesrådmannen sitt framlegg til budsjett, men varslar at vi vil presentere eige budsjett på fylkestinget i desember.